

Z I D O V

GLASILO ZA PITANJA ŽIDOVSTVA

UPRAVA I UREDNIŠTVO: ZAGREB
ILICA BROJ 31, III. KAT

IZLAZI SVAKOG PETKA
RUKOPISI SE NE VRAĆAJU

PRETPLATA: GOD. 100 D. POLUGOD. 50 D.
ČETVRTGOD. 25 D. POJEDINI BROJ 2 D.

Šekelska akcija

Ideja cionizma postala je programom velikog narodnog pokreta; ostvarenju ideje služi cionistička organizacija.

Same ideje i najdublje spoznaje ne će nikad jedan narod trgnuti iz svakidašnjeg njegovog mira i nehaja, nití ga dovesti do onog stupnja odućevljenja, koji radja borbe i požrtvovnost, nužnih za realizaciju tih ideja. Sam nagon mora da dodje iz dubine narodnog osjećaja, života i vjere. To dokazuje i istorija cionizma. U početku mala grupa, duboka uvjerená u istinitost svoje ideje, tek je nakon duge borbe uspjela da nadje put do narodnih masa i da probudi njihov osjećaj. Danas na stotine tisuća prihvatiše cionističku ideju i najbolji sinovi naroda polaze u zemlju, da je svojim radom izgrade. I premnogi uslijed nestašice sredstava nestrpljivo čekaju, da dodje čas, kad će moći da svoje sile posvete obnovi narodne domovine.

Židovsko pitanje i njegovo riješenje osnutkom narodne domovine u Erec Jisraelu, danas je priznato po svim državama svijeta i nikoja nas sila ne prijeći u izvršenju ovog velikog zadatka. Ali i židovski narod danas pozorno sluša glas iz Erec-a, koji mu javlja napredak djela. I ponosno gledamo na ono, što se stvara u Erec Jisraelu i mirne duše možemo ustvrditi, da se sav taj napredak ima zahvaliti cionističkoj organizaciji. Ona je bila čuvarica ideje preporoda, ona je dala inicijativu za rad i najbolje borce. Ona je i danas Jewish Agency, koja treba da provodi izgradnju Erec Jisraela.

I za to treba da je jaka i čvrsta. Za to moramo nastojati da njezine redove proširujemo, da nadjemo novih pristaša. Najbolja nam je za to prilika šekelska akcija.

Mi smo već u nekoliko navrata upozorili na važnost šekelske akcije, jer ona treba s jedne strane da bude vidljivi izražaj jakosti cionističke organizacije, a s druge strane, ona je odlučna za sastav budućega kongresa, najviše cionističke instancije, koja odlučuje o najvitalnijim pitanjima našega pokreta, a time i izgradnje Erec Jisraela.

Posljednji cionistički kongres pokazao je svima, kojima je do toga, da se uspješno izvrše veliki zadaci, koji sad terete našu organizaciju, da moramo s mnogo više ozbiljnosti i mara pristupiti šekelskoj akciji, ako hoćemo da kongres bude doista pravi izražaj narodne volje.

Stojimo opet pred jednim važnim i odlučnim kongresom. I već sad se u židovskom novinstvu i na zemaljskim konferencijama živo raspravlja o aktuelnim pitanjima naše organizacije, a naročito o Jewish

Agency, reorganizaciji naše organizacije i novim radnim metodama. Na žalost vode se često sve te rasprave ne s općeg gledišta napretka naše stvari, već sa uskoga teoretskoga gledišta frakcija. Sva ta nada sve važna pitanja morat će da riješi XIV. kongres, koji će se ove godine sastati.

Na tome kongresu treba da i mi po našim delegatima kažemo svoju. Nevezani nikakvim doktrinarizmom treba da učestvujemo svojim glasovima u konačnoj odluci svih pitanja i da podupiremo sve one, koji će nastaviti započetim radom, a naročito da osiguramo vodstvu veliku i sigurnu većinu.

I za to treba ovogodišnju šekelsku akciju valjano pripremiti i provodjati. Sistematski valja pristupiti radu i od svakoga cioniste ubrati šekel i to odmah, jer ne valja da se po običaju ostavlja ovo do posljednjega časa, pa da se na brzu ruku postigne jedan rezultat, koji ne odgovara istinskoj našoj snazi. Svaka mjesna organizacija, svaki pojedini cionista dužan je da udovolji ovoj primarnoj svojoj cionističkoj dužnosti. Ne valja zaboraviti, da o broju ubranih šekela ne zavisi samo broj mandata za naredni kongres, već i to, da šekelskom akcijom dajemo svoj doprinos svjetskoj organizaciji za vršenje njezinih zadataka.

Neka stoga svi vrše zdušno svoju dužnost!

Sinovima galuta

»I vama reče: Dobit ćete zemlju, i dat ću vam je u posjed, zemlju, gdje teče mlijeko i med« (3 Mojs. 20, 24.)

Ovim citatom iz Tore obraća se Keren Kajemet LejIsrael židovstvu galuta.

Nakon pol godine putovanja po raznim zemljama galuta vratio sam se u našu zemlju. Ono, što sam ondje vidio, me je donekle ražalostilo, a donekle sokolilo. Ražalostilo me je političko, kulturno i ekonomsko razorenje, koje sam svagdje vidio; oduševila me je težnja svih dijelova našega naroda za slobodom i renesansom. Imao sam sreću, da im kao izaslanik išu-va Erec Jisraela donesem vijest o geulat haarec, zahtjev rada. Većina svih stranaka i slojeva slušala me je i razumjela; osjećala je važnost ovoga časa za naš narod i za našu zemlju. Narod i zemlja stoje danas na raskršću. Ili će uspjeti, da izbavimo zemlju i da narod s njome sraste, ili je naš narod osudjen, da sve više propada u zemljama galuta, a udes naše zemlje bit će, da će morati još kroz mnoge generacije da ostane u rukama tudjinaca. Velika i teška je zadaća, koja je nametnuta sadašnjoj generaciji. Ali mi moramo s ljubavi da nosimo taj teret. Ovo veliko vrije-

me iščekivali su naši predjci dvije hiljade godina.

A narod u galutu razumije što mi svi ovdje razumijemo. Pripravan je na najveće žrtve za izgradnju zemlje; on daje, pored onoga, što se od njega traži, i dio svoje duše. Ali broj onih, koji traže, je premalen. I ne ulažu svom snagom u svoje zahtjeve, potrebe sadašnjega časa. I na njih, koji traže, sad se obraćam.

Skršeno i raskomadano židovstvo zemalja, koje sam posjetio, obvezalo se namaknuti za Keren Kajemet do Roš hašana 5686 iznos od četvrt milijuna funti. I taj će iznos, a možda i još više, potpuno uplatiti, ako se ne će zanemariti rad i dnevno sjetiti ga na njegove dužnosti. Ovo židovstvo, koje daje mnogo, vrlo mnogo za narodne svrhe i za Erec Jisrael, ono je židovstvo shvatilo, da je najvažnija osnovka za izgradnju — zemlja. I ako bi se mogao rad išu-va, imigracije, kulture i industrije odgoditi na neko vrijeme — rad za geulat hakarka (izbavljenje zemljišta) ne može se odgoditi, jer nitko ne može preuzeti odgovornost, da li će još biti mogućnosti za kupnju zemljišta.

U svim mjestima, koja sam posjetio, nisam trebao puno govoriti. Dostatno je bilo, da sam židovskome svijetu pokazao kartu naše zemlje u dvjem bojama: jedna boja označivala je naš zemljišni posjed, a druga, koliko se još ima izbaviti. Jedna boja obuhvata jedva 5%, a druga 95% cjelokupne palestinske površine. I osjećao sam, kako su zadržali oni, koji su gledali tu kartu i kako je jedna misao okupljala sve prisutne: domovina je u opasnosti; zemljište traži izbavljenje. Pred tim momentom nema stranaka, klasa, razlikosti u naziranju, diskusija, nema škrtosti a ni tromosti, sve, sve treba uraditi, bez odlaganja. Svaki čas, što ga propuštamo, a da ga ne iskoristimo za geulat haarec, istorijski je grijeh. Ne čeka samo narod i jezik i kultura na izbavljenje, u prvome redu traži to domovina. Bez zemlje, naš je narod samo duša, lišena tijela. Cijela je tragika našega naroda u tome, što nema tla pod nogama. U radu naših posljednjih godina zanemarivali smo najvažnije; da stvorimo bazu za našu budućnost. Počinili smo velik grijeh, koji možemo samo velikim djelom popraviti.

Zemlje, koje sam posjetio, namaknut će četvrt milijuna funti; zemlje, koje nisam mogao posjetiti, u prvome redu Sjedinjene Države, moraju doprinijeti drugu četvrt milijuna. I taj pol milijuna funti dat će nam mogućnost, da do Roš hašana 5686 provedemo našu nakanu; ne ćemo od toga odustati, da doonde kupimo 100.000 dunama zemljišta i da ga amelioriramo, te tako

podvostručimo zemljišni posjed Keren Kajemeta.

Koji će se od saradnika K. K. L., pa bio ma gdje, usuditi, da zanemaruje ovaj rad? Darovatelji pripravnici su dati; moramo biti brzi u zahtjevanju. Iz dana u dan, u svakome času, treba da misle naši saradnici; domovina još je u okovima — što sam uradio, da je oslobodim?

Od sviju Vas tražim odgovor — ne u člancima i pismima ili komentarima, već djelom!

Izbavite zemljištel

M. Usiškin.

Židovska energija i arapska apatija

Londonski «Times» od 5. januara objelodanuje ovaj članak svoga jerusalimskog dopisnika:

Jasna je kompliciranost zadaće Velike Britanije kod provodjenja mandata nad Palestinom. Samo u ograničenoj mjeri sastoji problem u tome, da mora igrati ulogu tutora još nerazvijenoga naroda, iako je ondje velika većina sasama nevaspitana i ne posjeduje moguće sposobnost za konstitucionalnu vladu. U prvome redu sastoji u tome, da na oko nepomirljive dijelove i partije pučanstva izmiri.

Neizmjeran je to problem. Na površini od nešto više no 9000 četvornih milja žive muslimani, Židovi i hrišćani, svi još dalje razvrstani u razne sekte i narodnosti. Možemo sve te mnogobrojne kategorije svrstati u (a) one, koji vlastitim sredstvima prolazno žive u zemlji; (b) one, koji su svojevrijedno došli u zemlju, jer hoće s njom da srastu; i (c) one, koji već vijekovima sačinjavaju dio zemlje i smatraju je kao svoje neosporno vlasništvo.

Prva kategorija reprezentira velik broj inostranih i poluinostranih stanovnika, koji se smatraju kao narodni ili vjerski reprezentanti u Svetoj Zemlji — oni zadržavaju upravi velik niz teških problema, kojih se riješenje odgadjaju mučnim uzdržavanjem status quo-a; druga kategorija reprezentira novi židovski elemenat, koji traži u Palestini narodnu domovinu i smatra sebe budućim palestinskim građaninom; treću kategoriju sačinjava naravno arapska većina.

Bitnost problema sastoji u ujedinjenju od (b) i (c). Već je četiri i po godine minulo, otkad se britska civilna uprava bavi tim problemom — dostatno vrijeme, da sebi iz rezultata stvorimo sud i vidike za budućnost.

Materijalni napredak. Najjednostavnije je, da ponajprije prikažemo materijalne uspjehe. Nema sumnje o velikom udjelu Palestine pri tome napretku. Zato ima vidljivih znakova: Ako današnju Palestinu usporedimo s onom od prije pet godina nailazimo danas na veliku mrežu cesta i, što je glavno, prvorazrednih cesta, željeznički sistem, tako dobar, kako samo može da bude kraj ovako ograničenog sistema, znatnu redukciju činovništva u administraciji i u gotovo svakoj instanciji znatno poboljšanje javne sigurnosti, koju se gotovo ne može prepoznati, jeftini luksus telefona, koji je svakome pristupačan, sniženje od gotovo 40% do 50% cijena većine svih potrebnih stvari; vidimo, da se kultiviraju veći predjeli, velike su površine zemlje pošumljene; oko Jerusolima, Jafe, Hajfe i Tiberija nastaju velika predgrađa, trideset i nekoliko naseobina protežu se kroz cijelu zemlju, provadjaju se drenaža i radovi za natapanje u mnogim distriktima, koji su dosad strašno trpjeli od malarije.

U sadjenju duhana prave se veliki pokušaji, koji su urodili vanredno lijepim uspjehom. Hajfa i Tel Aviv (židovsko predgrađe Jafe, koje je danas već tako veliko kao sama Jafa) postali su središta novih i srazmjerno velikih tvorničkih i industrijskih preduzeća. Velika električna centrala, što ju je sagradilo Ruthenbergovo društvo u Jafi i njezinom distriktu, već lijepo radi i pokriva sve svoje troškove; sad se slična stacija gradi za Hajfu i okolicu.

Veliki dio sadašnjega a i mnogo od budućega materijalnoga napretka u zemlji ovisi nešto previše o židovskoj financijskoj potpori iz vana. Kod te prilike treba da ispravimo jednu neispravnost, koja se mnogo širi, da je naime cionistički entuzijazam i materijalna potpora, kao njegov vidljivi vanjski znak, znatno popustio i gubio na važnosti. Sigurno je, da danas više nema one larme i manje je indiskrecije u

javnim pozivima, ali novac neprestano pri-tječe, stroj još uvijek radi i funkcionira i djeluje s uspjehom kao što ga prije nismo vidjeli. U glavnom ide se zatim, da se kupuje zemljište i kupljenu zemlju pripravi da bude podesna za poljoprivredu, te da se na tako pripremljenoj zemlji nasele podesni kolonisti.

Isprazni entuzijazam nije danas više u visokom kurzu. Na prvom su mjestu težak rad i znanstvene metode. A ipak je djelovanje na poljoprivredi manje, no što bi se očekivalo. Palestina jest, bila je i vjerovatno će ostati u prvome redu agrikulturna zemlja. Veći je dio pučanstva nastanjen na selima, a 90% toga su pučanstva Arapi.

Neizvjesni vidici. Ako se sad hoćemo baviti glavnim palestinskim problemom — pomirenjem arapske većine, da u slozi živi sa židovskim pučanstvom, koje neprestano raste, te je vrlo aktivno i dobiva neograničenu financijsku potporu iz vana — tad' vidik u budućnost nije baš vrlo dobar. Istina je, da je felah za sad još sam sebi prepušten da je vrlo flegmatičan, jedna promjena sjedila je drugu tokom vijekova, a on je kraj svega toga ostao apatičan, pod uvjetom, da su njegov komadić zemlje i mršava marva u stanju, da ga uzdrže. Sad vidi, da oko njega svagdje nastaju židovske naseobine. Istina je, da Židovi obično naseljuju zemlju, koja je pjeskovita ili močvarna ili malarična, koju se nedostavno spremni felah ni ne usudi da kultivira. Ali arapski mu vodje kažu, da biva potiskivan, da je u opasnosti njegova zemlja, da bi kraj malo manjih poreza i on mogao upotrijebiti bolje metode Židova i zatražiti isto zemljište, koje su Židovi jeftino kupili. Istim se felasima nadalje kaže, da porezi i zemaljska politika vlade nemaju drugi cilj, no da sile arapske posjednike zemljišta na prodaju i da tako olakšaju kupnju židovskim pridošlicama.

Ove se izjave čine s predomišljanjem (one su sadržane u memorandumu arapske egzekutive na mandatsku komisiju Lige Naroda) i ispunjavaju za sad svoju svrhu. I kad, kao što se to već češće dešavalo, Židovi kupuju veće komplekse zemljišta od arapskih veleposjednika, koji žive u inozemstvu, a koji su imali u zakup arapski

Iz života Karaita

Piše: Ruben Fahn.

II.

U karaitskoj sinagogi.

Stigao sam pred sinagogu. Zgrada je visoka i pravi dobar utisak. Urešena je s pet kupula i s tri magen Davida, a nad prozorima nalaze se hebrejski natpisi.

Stupam kroz dvorište u predgrađe i zastanem začudjen pri vratima. Na stropu je prikazano 12 nebeskih krugova s puno citata iz proroka. Židovi prenatrpani su s odsjecima iz molitvenika u hebrejskom četverouglastom pismu. Vratima nasuprot stoji zavjetna škrinja (Aron ha kadoš), a nad njom dvije mramorne ploče s deset zapovijedi. Iz svakog kuta sinagoge struji židovski duh — samo odviše iznakažen.

Pred zavjetnom škrinjom moli haham, zaogrnut u veliki talit. Čas glasno viče, a zatim mu je glas opet tih i tužan, sad klekne i klanja se licem zemlji, a onda se udara pijesnicom u prsa.

Iz svih kuteva dopiru do mene poluglasne molitve. Tamo mole sedam do osam osoba, prislonjeni na staklu. U jednom kutu stoji klupa za stare i nemoćne osobe.

Tužni glasovi ječe širokim prostorom, a u meni se budi saučešće prema osamljenima, koje je tragičan udes otrgnuo od njihova naroda...

Stupam u sinagogu i približim se jednome Karaiti: »Oprostite, da vas smetam u molitvi«, nagovorim ga zemaljskim jezikom. »Stran sam ovdje i htio sam pogledati vašu sinagogu. Vi drukčije molite no Židovi.«

Karaita prekinuo je molitvu i odgovori: »Hvala, gospodine, za interes. Oprostite, ako vas moram umoliti, da ostavite štap u predvorju i da sebi zakopčate kaput. Tako se ne smije stupiti u našu sinagogu, koja je na istom stepenu s hramom Solomuna...«

Požurio sam se, da udovoljim tome pozivu, a sad mi on odgovori na moja pitanja: Mi nismo Židovi, već posebna sekta.

Naše molitve su sasvim drukčije. Jezik je čisto hebrejski, bez pogrješke i ne u smiješnom izgovoru Židova.«

»Tad se vaša vjera razlikuje od vjere Židova?«

»Mi smo pravi »Jisraelim« i pravi privrženici Tore, dok su Židovi sasvim potonuli u svome talmudu.«

Karaita oštro napadava talmud. Govorimo tako još koji čas, a onda se on ispričava:

»Gospodine, nisam ja nikakav učenjak, ali nakon molitve moći ćete govoriti s našim hahamom. On će vam sve razjasniti.«

Molitva je doskora dovršena. Karaiti polagano odilaze, samo je haham još ostao i čita kratak odsjek iz molitvenika.

Kad je bio gotov približim mu se.

»Oprostite- velečasni hahame«, nagovorim ga jidiš, »da sam prodro u ovu božju kuću. Dolazim iz daleka svijeta; te sam bio ljubopitljiv, da vidim potomke starih Hebreja.«

»Šalom Alehem«, reče haham i pruži mi

zakupnici, tad je još mnogo lakše da se uvjeri priprostoga felaha o njegovu potiskivanju i mogućnosti, da će morati propasti. A kao rezultat toga imademo onda epizode, kao onu od 28. novembra, gdje je došlo do tučnjave i krvoprolića između susjednih Arapa i novih židovskih kolonista.

Arapska egzekutiva vodi glavnu riječ u svim radovima i namjerama palestinskih Arapa; a ta arapska egzekutiva — kao što pokazuje gore spomenuti memorandum — nije iz prošlih godina ništa naučila ni zaboravila. Još uvijek ustraje na principu, da ne saradjuje s vladom, dok je Balfourova deklaracija temelj palestinske politike; i još uvijek pokazuje veliku spretnost, da sve vladine naredbe tumači kao protuarapske odredbe.

O nekim palestinskim pitanjima

Arapska konferencija u Nablesu.

Tri arapske stranke »nacionaliste«, »muhamedansko-hrišćanska federacija« i »stranka felaha« već dulje vremena nastoje da se ujedine i da sazovu jedan kongres, koji bi obuhvatio sve struje unutar arapskoga naroda. Do sad bile su na svim kongresima (održano je svega šest) zastupane samo prve dvije stranke. Stranka felaha nije odobravalala ekstremno-šovinističku i anticijonističku politiku, koju je naročito vodila »arapska egzekutiva«, izvršni organ federacije, i ustručavala se, da učestvuje na tim kongresima, koji su svi bili sazvani u znaku borbe protiv vlade i židovske imigracije, te obnovnoga rada u Palestini.

Već se dulje vremena vode pregovori između raznih tabora, kojima je bio cilj ujedinjenje svih stranaka ili da se bar stvori jedan zajednički organ, koji bi doista zastupao sve arapske krugove. Jedna komisija bavila se naročito izradjivanjem rezolucija, koje bi imale služiti bazom za federaciju. Prema zahtjevu »arapske egzekutive« imale bi se odmah raspustiti sve postojeće opozicionalne stranke i da egzekutiva, birana po novome kongresu, izradi smjernice za politiku. Značilo bi

dakle, da partija felaha napusti svoju politiku sporazuma.

Stranka felaha tražila je, da se uzdrže sve njezine pojedine stranačke organizacije. Izjavljuje svoju spremnost, da se udruži s drugim strankama, ali samo pod uvjetom, da joj se uščuva njezin integritet i program. Osim toga tražila je, da to bude prvi, a ne sedmi kongres, jer bi on mogao prvi put da doista govori u ime cijeloga arapskoga naroda. Odbor sporazuma, koji sastoji od 4 člana arapske egzekutive i po dva člana od svake organizacije, izradio je jedan predlog, da mješovita komisija sazivlje kongres. Ova bi komisija imala birati u svim mjestima pododbore, pod čijim bi se nadzorom proveli izbori za opći arapski kongres. Time bi se imalo zajamčiti, da će kongres u istinu reprezentirati arapsko pučanstvo.

Sastanak u Nablusu, koji je održan prije tjedan dana, da vijeća o predlozima komisije, nije prihvatio stavljene predloge. Time je onemogućeno ujedinjenje svih stranaka. U pismu, što ga je stranka felaha upravila na konferenciju u Nablusu, razlaže se, da su seljaci, koji sačinjavaju pretežitu većinu arapskoga pučanstva, interesirani na dobri i mirni razvitak zemlje. Ovaj je razvoj do sad bio ugrožen politikom drugih stranaka. A dok je tome tako, stranka felaha ne može da se odrekne svoga programa, koji je podesan, da zagarantuje uspješan napredak u zemlji. U pismu se nadalje veli:

»Vrlo želimo ujedinjenje cjelokupne palestinske nacije, da poboljšamo položaj felaha, ali ne ćemo da isključimo ni jednu stranku i ne ćemo nemira, koji nisu naciji donijeli koristi... Želimo, da složno radimo s vladom i sa Židovima. Da poboljšamo položaj felaha, trebaju nam kapitalija i tvornice, a ove ne ćemo dobiti ratom i prepirkama... Ako želite ujedinjenje u svrhu mira i reda, pripravnici smo da s Vama radimo...«

Cjelokupno arapsko novinstvo bavi se neuspjehom ovih pregovora. I jedni druge okrivljuju i dokazuju, da su zahtjevi protivnika neprihvatljivi. Nažalost židovska javnost ne prati dovoljnim interesom

ove događaje, te nije dovoljno informirana o položaju u arapskom taboru.

Pregovori s učiteljima.

Zadnji pregovori između Vaad Leumia, odgojnog departementa i organizacije učitelja donijeli su potpuni sporazum. Zahtjevi učitelja u cijelosti su prihvaćeni. Time je riješena akutna kriza, koja je prijetila palestinskom školstvu. Velike se nade polažu u pravo oporezivanja sa strane općina, koje će osigurati jedan dio odgojnog budžeta. Jišuv morat će preuzeti daljnjih tereta, premda već danas u velikoj mjeri doprinosi školskom budžetu.

Rad radničke kulturne komisije.

Na Hanuku proslavila se 4. obljetnica osnutka opće radničke organizacije u Palestini. Egzekutiva radničke organizacije posvetila je cijeli taj tjedan kulturnome radu. U svim gradovima, kvucot i mošavim, gdje u većem broju rade židovski radnici, priredjena su predavanja, u kojima se prikazivalo djelovanje organizacije, njezine ciljeve u sadašnjosti i u budućnosti. Tjedan završen je svečanostima, te je svaki radnik dao jednu dnevnu svoju zaradu u korist kulturnog rada radničke organizacije.

Vrlo interesantan je izvještaj o kulturnom radu, pa iz njega vadimo ove podatke:

U Tel Avivu održano je zadnje godine 9 večernih tečajeva za odrasle, na kojima je učestvovalo 1300 učenika. Priredjeno je 150 znanstvenih predavanja. Čitaonicu sa 100 novina posjećivalo je dnevno 300 ljudi. Osnovan je pjevački zbor, stručni tečajevi, naročito za crtanje.

Za radničku mladež održani su posebni tečajevi za hebrejski, bibliju, matematiku i druge struke.

Interesantan je pokušaj Vaadat Hatarbuta »škola za radničku djecu«. Njezina je zadaća, da nadje podesnu formu za odgoj djece gradskih radnika. Djeca su preko cijelog dana u školi. Tamo ručaju i pomoću učitelja sama priugotavljaju svoja jela. Školi pripada vrt i malo gospodarsko preduzeće, na kojima djeca pod nadzorom učitelja rade. Obuka je potpuno slobodna, te uzima obzira na individualitet djece.

ruku. A zatim odvrati jidiš jezikom: »Pogledajte sve prema želji, Mi nemamo tajna, Mi i Židovi vjerujemo u istu Toru.« Pri tome je prstom pokazao na zavjetnu škrinju i molitvenike.

Na jednom stalku leži jedan karaitški rukopis. Pitam, da li ima i štampanih ovakih knjiga.

»Da — ali jer su naše knjige vrlo skupe, damo praviti i čiste rukopise, hebrejske i karaitške.«

»Kakav je jezik zapravo karaitški?«

»To je neki tursko-tatarski žargon. Kad su se naši predjci iselili iz Tarske na Krim, primili su mnoge tatarske izraze u svoj turski jezik. I do današnjeg dana služimo se ovim mješanim jezikom, isto kao što su Židovi zadržali svoj jidiš.«

»A učite li vi i hebrejsku gramatiku?«

»Dakako, Mi ljubimo sveti jezik profeta, I da ga točno naučimo, moramo poznavati i njegovu gramatiku.«

Razgovaramo o karaitskoj sekci. Haham izbjegava odgovore. »Vjerujemo u

Sveće Pismo bez tumača«, odvrati kratko. »Mi imademo pravu predaju...«

Listajući u jednom molitveniku, našao sam svećenički blagoslov.

»Ko kod vas obavlja svećenički blagoslov?« upitam.

»Mi svi« odvrati haham.

»Pa zar ste vi svi kohanim?«

»Mi nemamo nijedog kohena u našoj sekci i zato mora svaki sam da kaže svećenički blagoslov«, razjasni mi haham i nastoji da mi dokaže, da su Karaiti »Jisraelim«, a ne kohanim. »Naši protivnici šire o nama, da smo mi svi kohanim. Ali hasidim, ti fanatici i mračnjaci, tvrde mnogo toga o nama, što ne odgovara činjenicama...« Njegov glas postao je sve žešći.

»Dakle još uvijek traje stogodišnja borba između Židova i Karaita.«

»Što možemo mi za to, što su se naši predjci otrgnuli od židovstva«, odvrati haham.

»Držite li, da će se Karaiti opet sjediniti sa Židovima?«

»Kad će Mesija doći, prestati će sve vjerske borbe, a Izrael će biti velik narod« odgovori haham. Njegove sjajne oči mi kažu, da još vjeruje u budućnost Karaita.

»A kakav je vaš odnošaj prema hrišćanima?« upitam ga konačno.

»Živimo u miru jedni pored drugih. U hrišćana je moć, ali u nas je istina. Živimo sasma prema zapovjedima Svetoga Pisma i tražimo mir s našim susjedima. Još nikad nije jedan Karaita bio optužen radi uvrijeđe ili nasilja. A i pijanica nema u našoj općini. Živimo prema riječima Svetoga Pisma i Vječni će biti s nama i uzdržat i jačat će nas, dok se obistine riječi proroka, koji veli: »Jedan će jezik vezati sve narode i jedan će Bog biti nad svim narodima.«

Kod tih riječi razvedri se lice hahama. Vidi se, on je duboko uvjeren, da je u njega istina, i on poznaje snagu, koja je uščuvala malu karaitšku sekciju u njezinoj osebnosti.

(Nastavak slijedi.)

U istom se duhu radi u Jerusolimu, Hajfi i Tiberiasu. U Jerusolimu ima 4 večernja tečaja sa 250 učesnika, 7 knjižnica, 5 čitaonica, mnogi stručni tečajevi.

U Hajfi drže se dva večernja tečaja, ima pet knjižnica i 4 čitaonica, priređuje se znanstvena predavanja i osnovan je klub »za radnu omladinu«.

Rad u poljoprivrednim naseobinama obuhvaća sva mjesta, gdje ima u većem broju radnika. Rad se u tim mjestima naravno ograničava na večernje tečajevе škole, dječje vrtove i biblioteke. Komisija uzdržava 24 dječja vrta i škole.

Izvjешće se još bavi centralnom knjižnicom, koja ima 40.000 knjiga, i nakladničkom zadrugom, koja je izdala lijep broj knjiga i časopisa. Tko poznaje teške prilike, pod kojima radi radnička organizacija i njezina kulturna komisija, morat će da priznanjem prati taj rad.

Keren Hajesod

Upotreba novca Keren Hajesoda u Palestini od 1 aprila 1921. do 31. oktobra 1924.

	Iznos	Procent
1. Zemljoradnička kolonizacija (uključ. pokusna stanica)	L 414.755	28.55%
2. Nastava (uključ. Univerza i Univer. Biblioteka)	290.973	20.02%
3. Imigracija (uključ. Palest. Uredi i Hahšara)	179.629	12.87%
4. Investicije		
Hipotekarna banka	52.850	
Elektrifikacija	50.000	
PLDC	13.112	
Školske zgrade	8.905	
Bonovi i dionice (Solel Bone)	7.946	132.813 9.15%
5. Javni radovi	119.944	8.26%
6. Zdravstvo	106.406	7.33%
7. Administracioni troškovi	58.818	4.05%
8. Naročiti izdaci	57.032	3.92%
9. Mizrahi-Organizacija	38.825	2.68%
10. Keren Kajemet	24.902	1.71%
11. Trgovina i industrija	15.406	1.06%
12. Tehnika (Hajfa)	13.161	— .90%
	L 1,452.724	100.-%

Okrugznica Glavnog Ureda Keren Hajesoda. Primitak u mjesecu decembru iznosi okruglo 30 hiljada funti. Glavni Ured Keren Hajesoda u Londonu upravio je zemaljskim komitejima Keren Hajesoda ovu okrugznicu:

Završetkom mjeseca decembra 1924. završena je i prva četvrt nove budžetne godine. U tom je kvartalu prosječni primitak svakog mjeseca iznosio 37.000 funti.

POREDBENA STATISTIKA DOPRINOSA ZA KEREN HAJESOD.

Glavni ured Keren Hajesoda izdao je statističku tabelu doprinosa za Keren Hajesod od 1. oktobra 1922. do 1. oktobra 1924. Ova tabela obuhvaća samo zemlje Evrope, a udešena je prema podjeli na četvrtgodišta.

	1922.			1923.			1924.		
	Okt.-decem.	Jan.-mart	April-juni	Julij-sept.	Okt.-decem.	Jan.-mart	April-juni	Julij-sept.	
Poljska	L 1747	L 1528	L 2945	L 1790	L 2032	L 4295	L 4356	L 5628	
Njemačka	» 163	» 1861	» 2339	» 1240	» 4725	» 6998	» 6707	» 3592	
Engleska	» 1000	» 2408	» 6430	» 366	» 1725	» 1496	» 1368	» 929	
Čehoslovačka	» 2242	» 2585	» 3411	» 1745	» 1859	» 1769	» 1877	» 1547	
Holandija	» 876	» 3039	» 3140	» 6416	» 3540	» 149	» —	» 194	
Rumunjska	» 1500	» 4558	» 2708	» 353	» 1385	» 10450	» 4623	» 674	
Besarabija	» 950	» 405	» 478	» 378	» 1560	» 1437	» 78	» 229	
Litva	» 420	» 1594	» 3450	» 1766	» 1622	» 2461	» 1249	» 2053	
Belgija	» 872	» 1853	» 778	» 50	» 498	» 498	» 809	» 290	
Francuska	» 56	» 14	» 442	» 593	» 207	» 389	» 224	» 116	
Jugoslavija	» 1397	» —	» 185	» 441	» 715	» 370	» —	» 493	
Istočna Galicija	» 793	» 152	» 870	» 316	» 175	» 338	» 1117	» 1082	
Austrija	» 282	» 414	» 878	» 1091	» 998	» 1088	» 1036	» 1030	
Letska	» 75	» 1087	» 429	» 373	» 170	» 294	» 380	» 1289	
Skandinavija	» 24	» 71	» 501	» 110	» 176	» 608	» 637	» 165	
Bukovina	» 140	» 332	» 737	» 176	» 398	» 530	» 279	» 524	
Estonska	» 48	» 647	» 412	» 454	» 248	» 221	» 36	» 8	
Italija	» —	» 1282	» 35	» 412	» —	» 9	» 203	» 359	
Švicarska	» 222	» —	» 660	» 136	» 133	» 459	» 203	» 214	
Transilvanija	» 13	» 138	» 9	» 68	» 103	» 187	» 138	» 323	
Bugarska	» 1302	» 937	» 57	» —	» 310	» 738	» 1488	» 38	

Za ostalih devet mjeseci nove budžetne godine potrebni su ovi iznosi:

Prema minimalnom budžetu, koji je postavio Veliki Akcioni Komite na svojoj sjednici u julu 1924., mora Palestinska Egzekutiva dobiti svakoga mjeseca 31.000 funti.

Nadalje je Keren Hajesod obvezan, da za ovih 9 mjeseci u raznim obrocima daje kredite za gradnju kuća, kredite Šehunat Ovdimu, Nacionalnom Fondu, PLDC-i i tako dalje. Ovi zajmovi iznositi će ukupno 27.000 funti, što čini mjesečno 3000 funti.

Šest hiljada funti treba za isplatu bankovnih zajmova, koji bijahu uzeti, da se na početku budžetne godine i zemljoradničke sezone izvrše najpotrebniji radovi neovisno o mjesečnim doprinosima. U ovu je sumu uključen iznos od 1000 funti za Palestin Electric Corporation.

Troškovi organizacije i propagande, da se namakne sav taj novac, iznose mjesečno 3000 funti.

Prema tome izdaci svakog mjeseca iznose 43.000 funti. Jasno je, da namaknuće tog novca ne prekoračuje cifru, koju određuje minimalni budžet, a taj ne dopušta znatnije ojačanje rada u Palestini. Bez sumnje je relativna stabilizacija primitaka Keren Hajesoda u posljednjim radnim periodama a u vezi s ostalim povoljnim momentima učinila, da su se znatno popravile gospodarske prilike u Erec Jisraelu. Odatle se rodio optimizam, koji je dobro djelovao na rad za Erec Jisrael.

Ovaj nam optimizam ne smije sakrit spoznaju, da je dalji napredak, koji će odgovarat općenoj nadi, moguć samo onda, kad bude Keren Hajesod mogao prosječni mjesečni primitak dići iznad svote od 43.000 funti. Onda će se moći provesti naseljavanje tla, koje je kupio Keren Kajemet i postići će se cilj, koji je vezan o konsolidacioni budžet: sigurno učvršćenje svih do sada započetih naseobenih radova pored istovremena pomaganja svih kulturnih i socijalnih radova na svim područjima.

Zbog toga pozivljerno sve naše komiteje i saradnike, da im za idućih triju kvartala ove budžetne godine bude ciljem znatno uvećanje doprinosa za Keren Hajesod u tolikoj mjeri, da Direktorij Keren Hajesoda ne postigne i ne održi samo prosječnu cifru od 43.000 funti za svaki mjesec, nego da je i povisi. Uz tu pretpostavku moći ćemo pred budućim kongresom pozdraviti potpuno namaknuće drugog milijuna funti, jer već svi primici do konca decembra 1924. iznose 1,631.500 funti.

Mi ne upravljamo ovo pismo na naše komiteje zbog toga, da im odredimo cilj, koji se praktički ne bi dao dostići. Uvjereni smo, da će ustrajnosti i posebnim naporom svih komiteja Keren Hajesod moći izvršiti ovu zadaću. Naročita ustrajnost i trud u Udruženim Državama, u Kanadi, u Južnoj Americi i Sjevernoj Africi, u Engleskoj i na evropskom kontinentu, na zapadu, a i u srednjoj, istočnoj i južnoj Evropi, potpomognuti istovremenim revnim radom u Erec Jisraelu, postigli bi

ubrzo, da Keren Hajesod uzmogne izvršiti zadatak, koju mu određuju postulati sadanjih prilika u Palestini.

Vodje Cijonističek Organizacije služe nam svojim neumornim radom za palestinsko djelo primjerom, prema kojem bi se trebali da vladaju svi naši prijatelji i saradnici.

Mi se nadamo, da će ovaj apel na naše prijatelje poslužiti jačanju i intenziviranju sistematične djelatnosti u idućim mjesecima, to više, što će glavni Ured Keren Hajesoda pomagati tu djelatnost odašiljanjem delegata, dostavom propagandnog materijala uključivši ovamo vanredan film nove brošure i ilustracije. I Glavni Ured će dakako rado i spremno ispunjati želje pojedinih komiteja u stvari njihova rada.

Konferenca njemačkog Keren Hajesoda u Wiesbadenu. U okviru »Delegiertentag-a« (vijeća) njemačkih cijonista održano je nekoliko naročitih konferenca. Jedna od najvažnijih među njima bila je konferenca Keren Hajesoda za Njemačku, održana 30. decembra 1924. Toj je konferenci prisustvovao predsjednik dr. Hajim Weizmann i dr. Berthold Feiwei, direktor Keren Hajesoda u Londonu.

Radilo se ovdje o tajnom vijećanju pod predsjedanjem dr. Hantke-a, pa je pristup bio dopušten samo delegatima i povjerenicima Keren Hajesoda. Konferenca bijaše veoma dobro posjećena. Prisustvovalo joj je preko 300 delegata i povjerenika.

U okviru povjerljivog vijećanja ove konference referirao je opširno upravitelj rada za Keren Hajesod u Njemačkoj, dr. Alfred Berger o prošloj i budućoj djelatnosti u Njemačkoj, pa se je iz toga njegovog referata moglo razabrati, da je ta djelatnost bila veoma uspješna. U tom refratu a i u debati, koja stajala na veoma visokom nivou-u, naglašeno je, da će rad za Keren Hajesod moći lako uroditi boljim plodovima, ako se cijonisti privuku na suradnju u još jačoj mjeri nego što se je dosada činilo.

Doktor B. Feiwei veoma je informativno referirao o djelovanju i djelima Keren Hajesoda u Palestini. Govorio je opširno o pitanjima, što su u vezi s kolonizacijom a naročito sa zadacima Keren Hajesoda. Vrhunac konference bio je zaključni govor dr. Weizmanna. Prof. Weizmann je govorio o dužnostima cijonista prema Keren Hajesodu i vanrednoj odgovornosti, koju je svaki od njih preuzeo prema svijetu, židovstvu i Palestini. Neizmerno teško djelo palestinske izgradnje moći će izvršiti samo ona cijonistička organizacija, koja će biti svijesna svoje odgovornosti, spremna na žrtve i rad. Dr. Weizmann je naglasio, koliko mu se važnim čine zaključci cijonističke organizacije za Njemačku u stvari maasera svakoga cijoniste.

Taj je govor dra. Weizmanna pozdravila konferenca dugotrajnim odobravanjem. Ova je konferenca, na kojoj su svi cijonisti davanjem svoga maasera pristali uz princip maasera u daljem radu, veoma dobar početak rada za Keren Hajesod u Njemačkoj u godini 1925.

Iz židovskog i cijonističkog svijeta

Predsjednik Weizmann u Čehoslovačkoj U nedjelju 4. ov. mj. stigli su na putu iz Beča u Prag profesor dr. Weizmann i dr. Feiwei. Na stanici dočekala ih gospoda dr. Singer, dr. Rufeisen, nadinspektor Slonitz i dr. Bergmann i otpratiše ih u hotel. Ovdje ih je u 10 sati dočekao počasni komite. U deset i po sati održan je u najvećoj dvorani u Pragu veliki miting, na kojem se skupilo oko 4000 ljudi. Dvorana bijaše svečano rasvijetljena i krcata do posljednjeg mjestanca. Predsjednik Židovskog Narodnog Vijeća dr. Singer pozdravio je dr. Weizmanna na češkom jeziku. Masa svih prisutnih podignula se sa svojih sjedala pozdravljajući nekoliko časaka pljeskom i poklicima predsjednika Weizmanna, kad je bio ustao da započne svoj govor. Iza ovog mitinga primio je dr. Weizmanna predsjednik Masaryk, a nakon toga posjetio je prof. Weizmann ministra Beneša.

U pet sati skupiše se kod prof. Weizmanna zastupnici svih cijonističkih korporacija, da ga pozdrave u ime praških cijonista.

U osam sati održao je dr. Weizmann predavanje u domu lože Bne-Brit. Tom su predavanju, koje je aranžirao počasni komite, prisustvovali

naročito pozvani gosti iz univerzitetskih, financijskih i veleindustrijskih krugova. Predsjednik čehoslovačkih loža dr. Popper pozdravio je dra. Weizmanna kao zastupnika cijionističke politike, koja ne nosi karakter »politike«, nego se uzdiže visoko nad nju. Iza toga govorio je prof. Weizmann o značenju i važnosti palestinske izgradnje, koja to više postaje nužnom, što više Židova u ostalim zemljama drže stranim tijelom i elementom. Da se takovo šta dešava jest prirodna posljedica toga, što sve države bijahu već izgrađene, kad su Židovi u nje ušli. A Palestinu moramo mi sami da stvorimo i izgradimo. Nije prekasno za to djelo; ali je potrebna požrtvovnost i potreban je rad svega židovstva, da uzmognemo dostići naš cilj«. Nakon predavnja priredjena je čajanka, na kojoj je prof. Weizmann upravo nekoliko riječi svim sakupljenima. Iza toga govorili su još gg. dr. Thierberger, dr. Feiwei i nadrabini dr. Brody.

Boravak dr. Weizmanna u Pragu izveo je jak dojam na čitavo židovsko pučanstvo i uvelike pojačao interes za Palestinu. Njemačka i češka štampa glavnoga grada, a i mnoge uglednije novine u provinciji posvetiše cijionističkom vodji opširne pozdravne članke. Iz Praga otišao je dr. Weizmann u Brno, gdje su ga dočekali s isto toliko entuzijazma kao i u Pragu. U ponedjeljak, 5. ov. mj. govorio je u dokraja punoj glavnoj sinagogi kao počasni gost židovske općine u Brnu. Šestog januara održana je u prisustvu dr. Weizmanna prva konferenca čehoslovačkih subskribenata Keren Hajesoda, na kojoj vladaše veliko oduševljenje. Iza referata dr. Huga Herrmanna izabrano je 40 članova nove zemaljske komisije, koji čine pet devetina čitave komisije, dok ostatak članova te komisije treba da nominira cijionistička organizacija.

Kratak posjet dr. Weizmanna u Čehoslovačkoj dao je palestinskom radu u zemlji jakih impulsa.

Dr. Weizmann u Berlinu. U noći od srijede na četvrtak stigao je dr. Weizmann u Berlin. Prvi je dan svoga boravka posvetio raznim dogovorima. Uveče toga dana održano je pozdravno veče »Velelike lože za Njemačku«. O toj priredbi izvještavamo na drugom mjestu. U petak priredio je »Ured za vanjske poslove« zajuttrak u počast profesoru Weizmannu. U subotu poslije podne priredila je »Cijionistička Organizacija za Njemačku« intimnu čajanku u svom vlastitom domu. Uveče 10., 11. i 12. januara sastao se uži krug nekih istaknutih i uvažanih ličnosti, pa je prof. Weizmann tom zgodom razgovarao s vodećim političarima i parlamentarcima Njemačke, a i s najvažnijim ljudima berlinskoga židovskog stanovništva. U nedjelju prije podne održana je u »Volksoperi« velika i javna pozdravna svečanost, koju je priredila berlinska cijionistička organizacija u zajednici sa svim omladinskim organizacijama Berlina. Poslije podne priredilo je predsjedništvo Keren Hajesoda čajanku u počast dru. Weizmannu u hotelu Adlonu i hotelu Esplanade. U ponedjeljak primio je dr. Weizmann u Adlonu posjetu zastupnika njemačke štampe, te im govorio o političkim i kolonizatorskim problemima Palestine. Zbog toga priredio je njemački Keren Hajesod zastupnicima njemačke štampe čajanku u hotelu Adlon. Utorak ujutro otputovao je dr. Weizmann u Köln, pa je ondje uveče istoga dana održan uži sastanak. Iza toga putuje dr. Weizmann u London. Za svog boravka u Engleskoj — koji će potrajati samo nekoliko dana — govorit će dr. Weizmann po svoj prilici 18. januara na mitingu Keren Hajesoda u Manchesteru. Koncem januara polazi profesor Weizmann u Ameriku.

Doček dra. Weizmanna po vodjama njemačkog reda U. O. B. B. Na poziv predsjednika njemačkog reda U. O. B. B. rabina dra. Baecka i potpredsjednika dra. Walthera skupiše se u četvrtak 8. januara uveče u kući berlinskih Bne-Brit loža neko sto članova ove lože, među njimačasni predsjednik, tajni savjetnik Timendorfer, potpredsjednici Maximilian Stein i dr. Leszynsky, a i okružni predsjednici i činovnici berlinskih loža sa svojim gospodjama, da pozdrave dr. Weizmanna u ime reda U. O. B. B. Ovu je svečanost, koja se veoma svečano doimala, otvorio pozdravnim govorom rabin dr. Baeck. Govornik je između ostaloga kazao ovo: »U dr. Weizmannu slavimo muža ideje, koji je sada postao mužem realnih činjenica. Muž ideje mora uvijek da snosi mnogo teškoća, jer ga u većini slučajeva drže utopistom. Još je teže mužu, što mora da stvara

činjenice i da traži novac. A sam novac nije dovoljan, da se izvede djelo, veliko poput izgradnje židovske Palestine. Nijedno se djelo ne može da dovrši bez jakog impulsa religiozne ideje. A budući da respektiramo ideju, koju zastupa dr. Weizmann, poštujemo i muža, što je u ime te ideje unio svoje ime u povijest židovskog naroda«. Govornik je pozdravivši i gospodina dr. Feiwei završio svoj govor srdačnom željom, da se sretno dovrši djelo, koje je na se preuzeo dr. Weizmann.

U toku večeri odgovorio je profesor Weizmann na ovaj pozdravni govor. Nakon što je upozorio, da je možda upravo red U. O. B. B. zvan, da ujedini različite struje i stranke u židovstvu kazao je i ovo: »Hoću da govorim o činjenicama. Ponajprije ima jedna politička činjenica: temelj našega djela je mandat za Palestinu i engleska uprava zemlje po nalogu Lige Naroda. Engleska i vlada Palestine potpomažu naše djelo, ali zemlju nam ne mogu da dadu; nju moramo da steknemo našom snagom mi sami. Druga gola činjenica jest sve življa i jača imigracija u Palestinu. Ona je danas veoma velika, veća nego što smo se prije pet godina nadali. Da, ona je relativno najveća od svih imigracija u neku zemlju u židovskoj povijesti. Dvije su stvari danas već dokazane: prvo, da se Palestina može da izgradi i drugo, da je mogu izgraditi Židovi. Stadij pokusa je već prošao. Iza dvije hiljade Židova, što svakog mjeseca ulaze u Palestinu, stoji deseterostruki broj onih, što hoće da se useljuju. Zbog njih mora nam djelo da uspije. Uspjet će, kad Židovi čitavoga svijeta osjete odgovornost, koju svi ti ljudi osjećaju za uspjeh palestinske izgradnje«. Doktor Weizmann je završio svoj govor ovim riječima: »Ja mislim, da mi u Palestini ne izgradimo tek materijalističku domaju. Mi stvaramo ondje novo, duhovno jedinstvo židovstva. Držahu nas u posljednjim stoljećima za ljude, koji samo mogu da uzimaju i primaju, u Palestini dajemo svijetu i narodima naše tvorevine. Ja sam duboko uvjeren, da svijetu imamo još mnogošta veliko da kažemo. Svijetu će to koristiti, on to treba, a mi mu možemo da damo.

Nešto prije svršetka te svečanosti uzeo je riječ i časni predsjednik, tajni savjetnik Timendorfer, da apeluje na gospodje lože, neka bi vazda podsjećale muževe, da ispune svoju dužnost prema izgradnji Palestine, a naročito prema Keren Hajesodu.

Leon Blum o svom židovstvu i o izgradnji Palestine. Javili smo već ranije, da je u Parizu priredjen svečani aanket Keren Hajesoda u čast dru. Weizmannu i da je tom banketu predsjedao zastupnik Leon Blum, poznati vodja francuskih socijalista. Ovdje saopćujemo izvadak iz govora Leona Bluma, u kojem s veoma mnogo iskrenosti govori o svom ispravnom židovstvu i veoma toplo zagovara izgradnju Palestine. Rekaio je između ostaloga i ovo:

»Prenese li se čovjek duhom za 10—12 godina unatrag, pomisli li, koliko su tada bile slabe auspicije cijonista, pa promotri li ono, što danas postoji i sjeti li se napredna razviltka židovske domaje u Palestini, uvidjeti će koliko je kolektivnog napora ovdje trebalo uložiti. Mi znamo, da ovaj rezultat imamo ponajprije zahvaliti dru. Weizmannu. Dalje je g. Blum kazao, da je francuski Židov. Rodjen je u Francuskoj, u srcu Pariza, njegov je djed živio u Parizu, a njegovi predjci — koliko može da slijedi povijest svoje porodice — potječu iz Elzasa, to će reći, da bijahu Francuzi. Odgojen je u Francuskoj, polazio je francusku gimnaziju, živio je s francuskim drugovima i bio francuski činovnik. Nijedna mu sićušna vrednota francuske časti i kulture nije tuđja. »I usprkos svemu tomu osjećam, da sam Židov; nikada nijesam vjerovao, da se u toj stvari ima da podnese neki neuklonjivi konflikt. Bio sam veoma iznenadjen zbog nekih riječi, koje mi je dr. Weizmann jednog dana rekao; pričiniilo mi se je to zaista dubokom analizom. Rekaio je, da u stvari nacionalnog patriotizma ne postoji tek dualizam nego što više može da postoji i pluralizam pa ga u istinu ima u svakog čovjeka. Čovjek može da posvema pripada jednoj zemlji, a da se isto smatra integralnim dijelom druge koje grupe. Možemo do kraja osjećati da smo posvema Francuzi, a u isto vrijeme možemo priznati našu duševnu i tjelesnu pripadnost židovstvu.

Antisemitizam nije u Francuskoj nastao, kad smo drugima pokazivali, da smo ispravni Židovi, nego onda, kad bijasmo pokušali, da zatajimo na-

še židovstvo. Što se njega tiče, nije on nikad zamjetio, da bi ga k ovom stavu prema njegovoj rasi i religiji nagnao kakav antisemitizam: Što više, pomanjkanje ponosa i časti stvara antisemitizam«.

Ako je ovo što je kazao istinito, a on je uvjeren, da to Židovi u Francuskoj sve jasnije spoznaju, onda je sada zaista došlo vrijeme, da zauzme mjesto, koje ih kod izgradnje Palestine ide. Židovstvo Francuske nije dakako mnogobrojno, ali je staro i snažno je po individualnom i socijalnom utjecaju mnogih svojih članova. Ono bi moglo da igra gulogu, koja bi ne samo bila korisna nego je i nužna. Zbog toga apelira na nj kao Židov, koji nikada u svom životu nije htio da bude drugo i kojem nije nikad palo na pamet, da bi mogao biti nešto drugo nego Židov. Židov, ponosan na svoju rasu, svoju etničku pripadnost i religiju svojih otaca.

Ako ovako zaista misle Židovi Francuske, neka onda pruže svoju veoma nužnu pomoć palestinskom djelu. To bi za pokret i dr. Weizmanna bio vrijedan doprinos uspjehu, a za francusko židovstvo bila bi to i čast i izvršenje dužnosti.

Iz Palestine

Navodna promjena kursa Vatikana u njegovu odnosu prema cijonizmu. Prema obavijestima ITE piše arapski list »Marat el Šerk«, da se govori, te se mons Barlassina ne će vratiti u Jerusolim. Njegovo će mjesto zauzeti biskup Kean. Ova bi promjena trebala da znači i promjenu kurza Vatikana prema cijonizmu, koja da je rezultat audience engleskog ministra za izvanje poslove Chamberlaina kod pape i njegova razgovora s državnim sekretarom, kardinalom Gasparri.

Arapska seljačka stranka u Palestini protiv memoranduma Arapske Egzekutive Lige Naroda. Arapska seljačka stranka u Palestini predala je »High Comissioner-u« memorandum, u kojem zauzmlje svoje stanovište protiv memoranduma, koji je Arapska Egzekutiva predala Savezu Naroda. Seljačka stranka, koja zastupa felahe Palestine, tvrdi, da govori u ime 80% arapskog pučanstva u Palestini. U svom memorandumu pleđira za zajednički rad članova svih vieroispovijesti u korist napretka Palestine. Pred kratko vrijeme odbila je seljačka stranka poziv Arapske Egzekutive da radi zajednički s njom.

Arapi žele opet konstituiranje »Legislative Council-a«? Prema informacijama arapskog lista »Marat el Šerk« pojavio se među Arapima pokret s tendencom, da se u vlade izradi stvaranje »Legislative Council-a«, kako je svojevrmeno bio predložen, ali se onda nije mogao stvoriti zbog izborne apstinencije Arapa.

Imigracioni certifikati palestinske vlade. Palestinska vlada doznala je cijionističkoj Egzekutivi 900 prema zanatima grupiranih imigracionih certifikata kategorije »Radnici«. Ovi se certifikati dijele raznim palestinskim uredima, pa će doskora biti utrošeni. Do sada su podijeljeni certifikati ovako: palestinski ured u Varšavi 250, pal. ured Galac 80, Berlin 45, Aden 35, Riga 30, Solun 25. Sofija i Beč svaki po 20 certifikata, a cijionističkom uredu u New Yorku doznačen je veći broj tih certifikata. Svi ovi certifikati, što vrijede za ljude od 18—35 godina i njihove porodice dopuštaju imigraciju 2000 ljudi.

Industrijski razvitak Palestine. U Londonu je nedavno izašla knjiga s naslovom »Industrial-Palestine, a survey of recent undertakings and future possibilities«. Knjiga govori o dosadanjem industrijskom razvitku Palestine i njenom prosperitetu u budućnosti, a napisao ju je B. S. Binah. To je novo djelo nadasve instruktivno i bogato ilustracijama pa daje pregled svega, što je na polju industrije u Palestini učinjeno, a pregledno govori

o počecima novih industrijskih poduzeća. Mnogim statističkim tabelama o mogućnostima i prosperitetu raznih industrijskih grana u Palestini ispunjava ta knjiga veoma uspješno onaj nedostatak, koji se je u informacionoj literaturi o razvitku Palestine jasno osjećao.

Uzorci palestinskog duhana za inozemna tržišta. Direktor za zemaljsko i šumsko gospodarstvo aranžira uzorke lišća palestinskog duhana, koji je bio oferiran britskim i kopnenim tržištima, a moći će otpremiti kad to dopusti vrijeme. Izborom uzoraka upravljaju stručnjaci iz departementa za zemaljsko i šumsko gospodarstvo.

O novom zemljištu kraj Nahalala. Zemljište, što ga je nedavno kupio Keren Kajemet južno od

Nahalala sad se mjeri i ustanovljuju se tačne granice, tako da će se moći započeti naseljivanjem kolonista, čim će ovi imati dovoljno sredstava ili dobiti nužne kredite. Jedan dio toga zemljišta, koji graniči sa Nahalalom, bit će već narednog mjeseca obradjen po našim seljacima. Novo zemljište služiti će za osnutak novih naseobina iz pojedinih zemalja, te je za njih rezervirano 9000 dunama. Prema ugovoru sa Keren Kajemetom bit će ovdje naseljeni kolonisti iz Rumunjske, Bukovine i Besarabije.

Naseljivanje obitelji. Keren Kajemet kupio je 966 dunama kraj Mošava od Merhavije, na kojem je do sad živilo 37 obitelji. Ovom kupnjom želi Keren da omogući nekim obiteljima, koje raspolazu s vlastitim sredstvima da se koloniziraju. To je jedna iznimka, jer se inače koloniziraju samo grupe. U Mošav Merhaviji moći će i pojedini farmeri — naravno u sporazumu sa Vaadom kolonije, dobiti direktno zemljište od Kerena. Time se hoće doći u susret elementima iz srednje klase, koji sa nešto kapitala dolaze u zemlju, da postanu samostalni seljaci.

Prodaja produkata židovskih farma. Odjel za prodaju produkata iz cionističkih naseobina, koji se nedavno združio s konsumnom zadrugom židovskih radničkih organizacija »Mašbir« izvješćuje, da je u oktobru prodao produkata za 2400 LE. Ovaj odjel osnovan je u sporazumu s cionističkom palestinskom egzekutivom, koja je nakon ispitivanja mogućnosti prodje, zaključila, da će taj plan financirati jednim zajmom iz sredstava Keren Hajesoda.

Proširenje židovskoga posjeda u Nurisu. Kao što smo nedavno javili, zaključio je direktorij Keren Kajemet Lejisrael, da kupi daljnjih 6000 dunama na sjevernoj granici svoga posjeda Nurisa u Emek Jesreelu. Sad je ta kupnja provedena i dat će kolonistima En Haroda, Tel Josefa i Kfar Jeheskiela mogućnost, da već u ovoj zimi obradjuje novo kupljeno zemljište. Ostvarenje namjere, da se stanovi Ejn Haroda, Tel Josefa, a moguće i Bet Alfa iz nizine potoka Goliata premjeste na bregovito zemljište, zavisi o provedenju plana za irigaciju i gradnje, za koji dr. Weizmann namjera zatražiti zajam od 10.000 funti.

Kupnja od 1000 dunama zemljišta kraj Tire. Keren Kajemet kupio je kod Tire, nedaleko od Hajfe daljnjih 1000 dunama zemljišta. Ovi leže u blizini onoga zemljišta, koji je Keren Kajemet prije nekoliko mjeseca kupio za jednu kvucu. Novo kupljeno zemljište služiti će za osnutak naseobine haluca iz Jugoslavije, koji već nekoliko godina rade u Palestini kao poljoprivrednici.

Trgovačke prilike Hajfe u oktobru 1924. Najvažniji događaji u tom mjesecu bijahu otvorenja raznih novih poduzeća: pansiona, trgovina građevnim materijalom, galanterijskom robom i tako dalje. Prilike na tržištu bijahu mirne izuzevši neku živahnost u trgovini na malo zbog primicanja zimске sezone. Opći sezonski porast cijena i poskupljenje živežnih namirnica podigoše cijene na potrebnijim artiklima.

Tržište živeža bijaše u oktobru veoma aktivno. Drži se, da je suma transakcija nadmašila cifru od LE 100.000. Cijene cerealijama pokazuju obzirom na prošli mjesec (vidi tabelu) tendencu porasta. Pšenica se u početku sezone, u julu prodavala po piastera 100—120 za 100 kg kvalitete Nuris i piastera 117—121 kvalitete Horani, a na kraju mjeseca porasla je do piastera 199—205, resp. 205—207. Cijene loko-tržišta bijahu više od cijena na svjetskom tržištu. Cijene Marseilles-a bijahu za 30% niže od cijena u Palestini. Krajem mjeseca iznosila je zaliha Hajfe otprilike 2000 tona.

I ječam je u oktobru porasao od GT 70—78 za 100 kg (cijena u mjesecu junu) na GT 133—137. Najviša je cijena prošle sezone bila GT 107 za 100 kg. Oveće količine pšenice i ječma plasirane su na stranim tržištima, pa se misli, da će to podići i popraviti položaj na tržištu Palestine.

Alžir traži duru notirajući L 14.10.0 za tonu cif. Alžir i L 12 cif. Egipat. 1.500 tona imade u skladištima, a od tih je 900 tona u hambarima tvrtke Levant Bonded Warehouses.

Marseilles je pokupovao gotovo svu leću, pa je tek mala količina ostala na domaćem tržištu.

Sezamu još uvijek raste cijena; čini se, da faktična količina ne iznosi više od 600 tona. Imade potražnje iz Evrope po L 30—31 cif. Marseilles ili Hamburg.

Prosječne cijene za 100 kg.

	Septembar 1924.	Oktobar 1924.
Horani pšenica	GT 153—160	195—215
Pšenica loko	145—149	184—195
Ječam	114—120	130—141
Proso	96—102	118—131
Kersena	109—113	120—128
Grašak domaći	116—126	130—145
Grah	114—121	121—135
Sezam	264—283	273—293
Leća crvena	98—106	117—121
Leća bijela	147—151	156—166
Leća miješana	136	135—146

Iz Jugoslavije

PALESTINSKO PUTOVANJE.

Prema najnovijem obaviještenju Palestinskog Ureda u Trstu, Lloyd Triestino i za turiste u Palestinu daje popust, koji uživaju iseljenici u IV. razredu. Prema tome karta IV. razreda Trst—Aleksandrija stoji Lst 3.14 (oko 1000.—dinar). Za povratak iz Palestine ovaj popust uživaju samo grupe turista sa najmanje 11 članova. Za ovakovo putovanje, uračunajući i troškove tronedjeljnog boravka u Palestini, potrebna je pojedincu svota od Din 8 do 9000.—

Palestinski Ured.

Iz sjednice Radnoga Odbora. Radni se Odbor na sjednici od 10. o. mj. bavio nacrtom ugovora između Keren Kajemet Lejisraela i naših halucim, te su po komisiji predloženi prijedlozi uz male preinake prihvaćene i odaslane K. K. L-u. Iza toga oprašta se predsjednik s halucom Altmannom, kome srdačnim riječima zahvaljuje na saradnji za njegova boravka u Jugoslaviji.

Za halučku farmu. Stigli su slijedeći darovi: Vel. Bečkerek (nastavak akcije) Din. 4570.—. Dr. Žiga Baum i supruga, Mitrovica Din. 1000.—. Omlad. društvo »Degel Jehuda«, Bjelovar (od zabave) Din. 1000.—. Omlad. društvo »Jarden« Split Din. 775.—

Oprošno veče za naše halucim. U srijedu, dne 14. o. mj. priredili su prijatelji našim halucim, koji polaze u Erec Jisrael oproštajno veče. G. Lav Stern je u oduljem govoru razlagao podijeljenu ulogu židovskog naroda, gdje jedan dio, naši halucim, idu u Erec, da ga izgradjuju svojim radom, a drugi ima dužnost, da njih u radu podupire materijalnim sredstvima. Halucim učinili su svoje. Jedan dio njihovih drugova, već 3 godine radi u zemlji, drugi sad polaze dolje, da ostvare jugoslavensku halučku farmu. Na nama je sad, da u što kraće vrijeme namaknemo i onaj ostatak, što ga trebamo za investicione troškove, da se može naša kolonija izgraditi. Konačno zahvaljuje halucim za njihovu saradnju i uz želja da im započeto djelo uspije, kliče im »ehitrat beerec Jisrael«. U ime halucim zahvalio je u lijepom govoru inž. Jichak Goldstein. Halucim polaze u Erec, jer su došli do spoznaje, da im samo rad u Erec Jisraelu može donijeti zadovoljstvo i za to nije nikakova žrtva, kad polaze onamo. Oni ce sve svoje sile ulagati u to, da naša kolonija uspije i stvoriti će tako vezu između Erec, njih i onih, koji ostaju u galutu. Haluc Altmann zahvalio se za ovu prijateljsku priredbu, te veli, da sad treba da podjemo na svoju dužnost; halucim radit će u Erec Jisraelu, a R. O. treba da poradi u zemlji i da sretno dovrši započeto djelo.

Mnogi prijatelji ispratili su naše halucim na kolodvor, gdje su se srdačno od njih oprostili.

Kandidatura dra. Popsa. Kako saznajemo, kandidira Davidovičeva demokratska stranka u Beogradu našeg odličnog sumišljenika g. dra. Fridrika Popsa kao narodnog zastupnika. Koliko nam je poznato, dr. Pops je jedini židovski kandidat na jednoj građanskoj izbornoj listini.

Niš. Dne 8. o. mj. stigli su u Niš predsjednik Saveza Cionista, g. dr. David Alkalaj, u pratnji g. Simona Leoviča, potpredsjednika povjereništva za Narodni Fond u Beogradu. Prije podne održana je jedna predkonferencija, a poslije podne zbor, koji je bio vrlo dobro posjećen. G. dr. Alkalaj u jednosatnom je govoru, koji je saslušan uz najveću pažnju, govorio o sadašnjem

stanju cionističkog pokreta, a zatim je g. Leović, u oduševljenim riječima pozvao na vršenje dužnosti prema obnovnome djelu u Erec Jisraelu, naročito pak za Narodni Fond

Iza toga izabran je odbor, u koji su ušla gg.: predsjednik dr. B. Beraha, potpredsjednici dr. Mandil i dr. Laufer, sekretari Nahum Gedalja i Avram Alkalaj, blagajnica Haim Hasan i gdja. Goldstein, a kao članovi: prof. M. Šoanović, predsjed. jevr. općine G. Bukić, Majer Mevorach, I. Mandil, Moša Beraha, Bohor Alkalaj, Jakob Mošić, Leon A. Mandil, Josif Isaković, Israel Abravanel, David Abešua, Hajim Veron, gdje. Čelebenović, Isaković, A. Alkalaj, Sotija B. Alkalaj.

Izbor novoga odbora pruža garanciju, da će cionistički rad u Nišu opet oživiti.

Iz Vojvodine. Ženska sekcija Jevr. Nac. Društva »Pro Palestina« priredila je u korist K. K. L. na prvi dan Hanuka zabavu. Program je bio vrlo ukusno sastavljen; priredjivački se je odbor sa predsjednikom Ester Vig mnogo trudio, da bi zabava što bolje uspjela. Zabava bila je dobro posjećena te je kao i dosadašnje zabave »Pro Palestine« moralno i materijalno vrlo dobro uspjela.

Novosadska Židovska Omladina u S. Ž. O. U. priredila je 28. 12. Hanuka svečanost. Priredjivači omladinke i omladinci pod vodstvom učiteljice Penine Schönfeld sastavili su vrlo lijep program, deklamacije, ritmičke gimn. vježbe. Rothmüllerov komad »Božić i Hanuka«. Poslije programa je bila igranka, te je cijela priredba izvanredno dobro uspjela.

Starobečejska mjesna organizacija S. Ž. O. U. je svoju »Hanuka zabavu« održala 28. 12. — Odatno nije se već sastala starobečejska žid. publika u tako velikome broju, kao ovom prilikom. Bio je prikazivan vrlo lijep program (među ostalima i »Božić i Hanuka« na mađarskom jeziku) pa je cijela zabava izvanredno dobro uspjela u svakom pogledu.

Subotička Org. S. Ž. O. U. »Hakoah« je imala »Makabejsku svečanost« 21. XII. Zabava bila je vrlo animirana.

Židovsko Akademsko Potporno Društvo u Zagrebu priredjuje prigodom svoga 20-godišnjeg opstanka dne 24. januara (subota) 1925. svoj »Sjajni ples« u korist Židovske Djačke Menze u prostorijama Glazbenog zavoda. Pozivnice razaslati će se tijekom ovoga tjedna. Reklamacije i preprodaja ulaznica kao i rezerviranje stolova 22, 23, i 24. januara u Grand Hotelu.

IZ R. O. SAVEZA ŽID. OMLADINSKIH UDRUŽENJA (Zagreb, Ilica 31. III.)

I. Cirkulari: Prije nekoliko je dana razaslan svima sav. udruženjima cirkular, koji sadržaje upute glede saveznoga ferijalnoga naselja, Hamišaasar bišvata i »Haavivskog popodneva«. Upute toga cirkulara treba da sav. udruženja svakako provedu.

II. Upozorenje. Dužnost je svih sav. udruženja, da sav. udruženju »Bar-Giora« Wien I., Uni versität jave imena i točnu adresu onih bivših ili sadašnjih članova, koji sada borave na studijama u Wionu, a onih koji borave u Brnu sav. udruženja »Ivrija« Brno, p. A. I. Gross, st. ing. Legionarska 37, I., a isto onih, koji se nalaze u Berlinu Šalomu Freiburgeru, Berlin N 24. Artilleriestr. 14.

ZLATA SPILLER rođj. BIJELIĆ
Inž. AUREL SPILLER

vjenčani

Bjelovar, 15. januara 1925.

ALBINA NEUFELD rođj.
SPILLER

EDO NEUFELD

vjenčani

U Zagrebu, mjeseca januara 1925.

Vjenčanje. G. dr. Otto Braun, član Kadnoga Odbora, vjenčat će se s gđicom. Reginom Levy, kćerkom Šabetaja i Blanke Levy iz Prijedra, u nedjelju, dne 25. januara u dvorani židovske bogostovne općine u Zagrebu. Brzoavi šalju se na adresu: dr. Braun, Zagreb, Mrazoviteva.

Našem sumišljeniku srdačno čestitamo:

»Haaviv - Proflece« list jevrejske mladeži. Upravo je izašao 4.—5. broj (decembar 1924. — januar 1925.) III. godišta na 40 stranica sa slijedećim obilnim i veoma lijepim i raznolikim sadržajem: A. M. Konforti i Haavivi: Hainc (pjesma); Joel; Gan Haje'adim u Zagrebu; Sremac i Haavivi: Mačak u vreći (pjesma); Irma Singer: O ljubavi k Cijonu; Priča o proroku Joni (prema knjizi proroka Jone); Agada: Što Bog čini, to je dobro; Dr. I. Altarac: Zla misao; Hazdaj Ibn Šaprut (prema H Grätzu); Cvi: Hamišaasar bišvat (pjesma); Siegfried Abeles: Opkoljeni grad; Kurt Löwy i Rikard Semnitz: Ne stidi se svog Židovstva; Koliko imade Židova na svijetu? (Statistika); Ruža Lerinc: Mrtvom detetu (pjesma); Max Nordau: Dva mišića; Sisavci Erec Jisraela (prema Bodenheimeru); Ruža Lerinc: Ptičica i Mače

(pjesma); Zimski sport (sanjkanje i sklizanje); Židovi kao zrakoplovci. — Razbilbriga (igre za vježbanje pažnje i pamćenja); Zagonetke; Imena odgonetača. — U ovome broju nalaze se slijedeće slik: Kako postaje jedna naseobina u Erec Jisraelu; Dječji rad u četvrti »Boruhov« Tel-avi- pojedini broj 6 dinara. Uprava i uredništvo »Haaviv« iznaša godišnje 50 D., polugodišnje 25 D., pojedini broj 6 dinara. Upravni uredništvo »Haaviva«: Mirjam Weiller, Zagreb, Bakačeva ulica broj 5. treći kat.

Vijesnik Povjereništva Židovskog narodnog fonda (Keren kajemet lejisrael) Izkaz darova br. 8. za vrijeme od 1. do 15. januara 1925.

OPĆI DAROVI.

Valpovo: I. Berger 25, Ješua Salom 20	45.—
Vinkovci: Jevrejsko oml. udruženje	50.—
Požega: N. N.	150.—
	245.—

ŠKRABICE.

Karlovac: Fina Fröhlich i Braco Rendeli sakupili su na Hanuka proslavi	91.—
Novisad: Julio Klein	71.50
Veliki Bečkerek:	2310.—
Zagreb: Josip Hoffmann 114.85, J. Herzberger 12.75, Drag. Hirschl 65.50, »Tabex« d. d. 73, Julio Kollmann 181, Pavao Bethlehem 92, Nova knjizara 12.75, Adolf Neumann 42, Josip Engelsrath 21.25	646.10
	3118.60

GEULAT HAAREC

Karlovac: 15 posto Hanuka proslave K. Ž. O.	645.—
Novisad: Prig. Brit Mila u kući Mor Schenk daruju Bernat Weizenhofer 100.—, Ivan Gal 50.—, Mor Schenk 200, Pavao Weber 50, Henrik Schönberger 100, Pavle Engelmann 100, Samuel Scheer 50, Filip Scheer 100, Franjo Scheer 50, Gyula Scheer 50, dr. Oskar Zipris 100, Karlo Schönberger 50, Jakob Heisler 40, N. Löffler 50. Prigodom svatova u kući Leopolda Mandl sabrao 800. Prilog Bela Krishaber 100.	1990.—
Sisak: 15 posto Hanuka proslave jevr. oml. društva	400.—
Požega: Josip Adler 100, Mavro Haas 100, Julje Frim 50, Hugo Adler 50, sabrano na arku M. Haas	300.—
Bjelovar: Dio čistog prihoda Makabejske svečanosti 1000. Dar zemlje pukovnika Rudolf Kraus Tudić, Severin 50.	1050.—
Veliki Bečkerek: od Herzlove akcije	750.—
Ruma: Maks Heiter 280, Adolf Sommer 90,	370.—
Rovišće: Prig. zaruka Drago Lederer i Zlata Steiner sabrali Ruža Weinberger i Haim Montijo: Hugo Schlesinger 200, Alfred Schrenger 100, Marko Lederer 100, Drag. Lederer 30, Drag. Steinsinger 50, Koloman Steiner 50, J. Seligman 30, Adolf Singer 10, Dane Weiller 50, M. Seligmann 50, Matilda Seligmann 20, Tereza Seligmann 10, Drag. Seligmann 10, E. Tauber 10, A. Seligmann 20, H. Kollmann 10, Mirza Schrenger 10, Ing. A. Weiller 10.	770.—
Jastrebarsko: dr. Herman Gross i Samuel Breyer sabrali	160.—
	6435.—

DJEČJI SABIRNI ARCI.

Sanski Most: Sabrali Rozika Levi, Kika Kabiljo, Rafaelu Atlas	264.—
--	-------

PREGLED.

Iz Hrvatske, Slavonije i Dalmacije	4677.10
Iz Srbije	—
Iz Bosne	264.—
Iz Vojvodine	5121.50
	10.062.60

Od 1. oktobra do 15. januara 1925. unišio svega 216.395.02 Dinara.

SPECIFIKACIJA DAROVA ISKAZANIH U ISKAZU br. 7.

ŠKRABICE.

Bitolj: Benjamin Majo 45, Bahar Nachmias 20, Kehila Aragon 80, Kehila S. Levi 99, Isak Masot 10, Nisim Kamhi 30, Bohor Kamhi 8, Šabat Kamhi 10, Russ i Asael 20, Jichak Nehama 20, Mojis Kalderon 20, Mašan Šame 40, Abram Aruti 88.50, David Aruti 19, Jakov Ergas 154.50, Jakov Aruesti 10, Jakov Kasorla 20, Mašon Kamhi 20, Rahamin Ruso 20, Ovadia Kalderon 10.50, Jakob Sariati 47, Vital Faradi Co. 141, Haim Kalderon 8, Pinkas Pardo i Sinovi 60, Mojis Kamhi 75, Josef Pardo 41, Halefi F. Šame 50, Mošan Pardo i Sinovi 56, Šabat Pardo 20, Juda Pardo i Cie 75, Todoros Arnesti 106, Aron Testa 26, David Aleksandra 16, Abram Pesa 12, Fischer 5, Juda Ischah 20, Šabetaj Moše 50, Nehama Šelomo 163, Braća Nahmias 30, Jakob Nachmias 10.50, Benjamin Ruso 26, Nachmias i Masot 60, Bahar Pardo i Sinovi 80.50, Abram Ergas 25, Jakov Meier Levi 7.50, Braća Talvi 30, Abram D. Kamhi 72.50, Šlomo A. Skalja 5, Pinkas Kohen 20, Mordehaj Mešulam 22, N. N. 18.50, Haim Koen 21, Abram Benjakov 24, Aron J. Alboher 26, Aron Alboher 10, Abram Arnesti 10, Šmuel Kalderon 27, Šlomo Kalderon 21, Jakov Arnesti 11.50, Pinkas Išah 8.50, Jakov Kamhi 22, Isak Koen 11, Josef Ruso 11.50, Abr. Cadikario et Cie. 50, Rahamin Šame 20, Mordehaj Koen 24, David Feradil 70, Šalom Nachmias 38.50, Samuel Majo 10, Haim Alboker 20, Rafael Kasorla 10, Rerec Alboker 10, Binjamin Pesta 20, Mizrahi et Cie 20, Haim Mizrahi 10, Braća Kasorla 20, Braća Hason 50, Abram Kamhi 10, Bahor Levi 35, Mošon Abram Kamhi 12, Kutijel Sarfati 10, Brać Konfino 21, Baruh et Franko 210.—, Mošon Aruti 61.—, Šlomo Navon 35.—, Simon Majo et Cie 90.—, Braća Arnesti 20, Nisan et Levi 77, Jehuda Testa 20, Šlomo Peso 7.50, Šabat Ergas 5, Kutijeh Ergas 20, Isak Levi 30, Šlomo Kohen 10, Hajim Arnesti 10, Šmuel Peso 10, Šabat Baruh 41, Jakob Nachmias 31, Meir Kalderon 12.50, Dan Albahari 20, Šabat Peso 40, Israel Aseo 20, Menteš Kolonomos 15.50, Mošon Sarfati 5, Kehila Azer Dalim 30.

3642.50

TORA DAROVI.

Bitolj: Bohor Išah 50, Akiva Skajo 20, Isak Levi 20, Josef Sarfati 10, Nadrabim Djaen 10, Isak Masot 40, Abram Peso 20, Abram Peso 100, Mojis Kamhi 50, Šelomo Kamhi 20, Šelomo Arnesti 100, Leon Išah 20, Isak Konfino 20, Elijan Kasorla 10, Aron Russ 20, Josef Franko 50, Josef Israel 45, Leo Haj 20, Albert Asael 50, Nehama Šelomo 25, Mošon Mevorah 27, Nisim Baruh 10, Mojis Talvi 30, Hajim Pardo 50, Šmuel Levi 50, Sara Šame 100, Isak Masot 30, Aron Levi 45, Albert Azriel 18, Isak Levi 40, Aron Pardo 30, Leon Kamhi 50, Nisim Kamhi 20, Lijačo Testa 20,

Isak J. Išah 10, Bokor Ischah 50, Haim Alboher 18, Bohor Kreskas 20, Šmuel Levi 17, Lazar Išah 10, Isak Levi 50. 1405.—

DAROVİ ZEMLJE

Bitolj: U kući Jakova Kalderona na Hanukat abajit daruju: Leon Kamhi 20, Isak Levi 20, Isak Masot 20, Haim Kamhi 20, — Baal habajit u kući J. Kalderona daruju: Jakob Kalderon 300, Jakov Kamhi 50, Mošon Pardo 50, V. Čapanović 50, Abram Nahmias 100, Mešulam Aruesti 20, Leon Kamhi 30, Jakob Aruesti 10, Hajim Kalderon 50, Todoros Arnesti 50, Elijan Kasorla 20, Mordehaj Testa 50. Prihod sabirne akcije 1502, »Atehija« na izletu u selo Bukovo 160. Na venčanju Nisim M. Kasorla 300, Pinkas Pardo na venčanju sina Mojisa 20, Mojis P. Pardo prig. svog venčanja sa Idom Meier 20, Šmule Pardo 50, Mazer 5, Mojis Šame na berit bila svoga sina Šabetaja 40, Hamuka akcija 1995.50 4952.50

ISPRAVAK.

U našoj četvrtgodišnjoj statistici potkrala nam se pomutnjom pogreška kod specifikacije sarajevskoga kontingenta — jedino mjesto, koje nam je priposlalo točnu specifikaciju namaknutih kontingenta po pojedinim židovskim ustanovama. U iskazu navedeno je da je Jevrejski klub namaknuo 11.187.—, u kojoj je svoti sadržan i doprinos Aškenaskog gospojinskog društva od Dinara 1272.— te je prema tome Jevrejski klub namaknuo 9915 dinara.

Poziv na pretplatu!

Pod kraj godine slobodni smo da zamolimo sve naše pretplatnike, da obnove pretplatu za narednu godinu i ujedno podmire zaostalu pretplatu za godinu 1924., pa u tu svrhu pri- lažemo čekovni uplatni list.

Očekujemo, da će se ovome pozivu odazvati svi naši sumišljenici i da će nam priposlati pretplatu, da list uz- mogne udovoljiti svojim obvezama.

Podjedno molimo sve prijatelje našega lista da nam nađu novih pret- platnika. Naša ideja širiti će se najbolje, ako nam uspije da ojačamo naše listove, da u svaku židovsku kuću dođe židovski list.

Cijena lista ostaje i nadalje

100 Dinara

godišnje tako, da uzmogne svaki Židov držati naš list.

Uprava „ŽIDOV“

כשר
Restauracija „KARMEL“
 u prostorijama prijašnje restauracije Anđžela,
 Petrinjska ulica 26.
 Solidna i dobra podvorba, vazda svježja i dobra
 kuhinja.
 Abonenti dobivaju popust.
 Za obitnu posjetu moli
 Restauracija „KARMEL“

Prva hrvatska veletrgovina željeza i
 željezne robe

Ferdo Hirschl k. l.

Jelačićev trg 13 ZAGREB Telefon br. 279
 Poslovnica: Petrinjska ulica broj 4

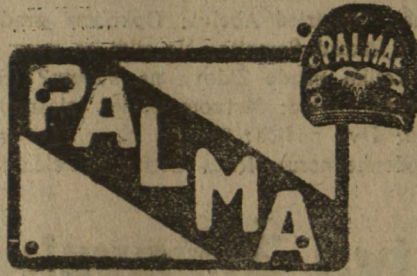
Preporuča svoje bogato skladište željezne robe, posudja, gospodarskih strojeva, kućnih uređaja, te sve vrste građevnih potrebitina. Solidna roba, brza posluga, cijene umjerene.

J. B. SOELLNERS Nachf. A. G.
REISSZEUGFABRIK
NÜRNBERG

Glavno zastupstvo za kraljevinu S.H.S.

Dioničarsko društvo
„MERKUR“
 veletrgovina i konfekcija papira
 ZAGREB, lica 31. Telef. 17-93.

Nosite radi njihovih
 mnogih prednosti

Kaučuk pete i potplate.

VREĆE

iz jute, tekstilita i papira nove i upotrebljene u svim dimenzijama za brašno, posije, ugaj i t. d., dobiju se najjeftinije kod tvrtke

SCHOTTEN I DRUG

Vrhovčeva 13 ZAGREB Telefon 16-85

Kupujemo sve vrste upotrebljenih vreća uz najveću dnevnu cijenu —
 Zavod za posuđivanje nepremogućih penjava

Tko oglašuje -- taj napreduje

SIMON WACHS
 ZAGREB, NIKOLIĆEVA UL. BR. 12.

Preuzimlje sve
tapetarske radnje
 uz solidnu izradbu i umjerene
 cijene.

„MACHER“

Agentura za prodaju kuća i zemljišta.
 Berislavićeva 4. - ZAGREB - Telefon 16-67.

Industrijalci, Banke-Bankari, Dioničarska društva, Amerikanci, advokati, lekari, senzali, trgovci, veliki i mali posjednici najprije, najlakše, najbrže, najjeftinije, najuspješnije možete kupiti-prodati kuće, vile, vinograde, gradilišta zemljišta, veleposjede, ako se obratite na opšte sa svog dobrog glasa poznatu koncesioniranu i sudbeno protokoliranu tvrtku „MACHER“

„MIRIS“

tvornica običnog i
 toaletnog sapuna
 Bjelovar

STAKLANA

BRAĆA GROSS

ILICA 84. ZAGREB Telefon 12-27.

Veletrgovina stakla porculana i kuhinjskog pribora.

Najjeftinije vrelo za nabavu:

Svih vrsti stakla
 Porculana
 Svjetiljaka
 Ogledala
 Okvira
 Staklenih ploča
 Raznog kuhinjskog pribora

NA MALO I VELIKO

Najveći izbor letvica za okvire.
 Vlastita radiona okvira za slike i ogledala.

„ADRIJA“

opšte osiguravajuće društvo

Ravnateljstvo za Hrvatsku, Slavoniju, Medjumurje i Sloveniju:
 Zagreb, Nikolićeva ulica broj 14. — Telefon broj 20-88.

Vrši pod najpovoljnijim uslovima sve vrste osiguranja i to:

Osiguranje života na slučaj smrti, doživljenja, miraza ženskoj i kapitala muškoj deci, penzije, rente, kombinovano: miraz i školovanje dece, odnosno njihovo održavanje do punoletstva i narodno osiguranje bez lekarskog pregleda.

Osiguranje protiv požara;
 Osiguranje imovine protiv kradje;
 Osiguranje stakla protiv loma;
 Osiguranje protiv tuče;
 Osiguranje transporta.

PAMUK

sve vrsti i
 u svim brojevima

Žuti — bijeli — farbani

A. ROMANO

ZAGREB,

Boškovićeva ulica broj 15

Brzjavci: DIANA Telefon broj 23-66

MOLINO

žutica platno

šifoni

vata (za poplune)

Centralna Banka za Trgovinu, Obrt i Industriju d. d.
 Jelačićev trg broj 4 (vlastita palača)
 Dionička glavica: Din. 80,000.000—
 Brzjavci: Centrobanka.
Zagreb
 Telef.: Devizni odio: 3-07, 10-77, 13-33;
 noćna služba: 7-78; mjenjačnica: 5-56;
 kućna cen.: 2-85, 7-13, 7-96, 11-94, i 12-23.

Podružnice: Brod n/S., Djakovo, Ivanec, Karlovac, Klanjec, Krapina, Koprivnica, Maribor, Novi-Sad, Požega, Ruma, Varaždin i Vel. Trgovište. — Afilirani zavodi: u svim većim trgovačkim središtima Jugoslavije — Izravne veze: sa prvo-rzrednim bankama u cijeloj Europi i Americi.

Prima uloške na knjižice i na tekući račun uz najkulantniji kamatnjak — Eskomptira mjenice i devize — Financira i osniva obrtnička, trgovačka i industrijalna poduzeća — Kupuje i prodaje valute, devize vrijednosne papire. — Burzovne naloge obavlja kulantno i točno — Izdaje čekove i kreditna pisma, te obavlja isplate na temelju akreditiva na sva tu- i inozemna mjesta.